

Vloga Dneva Alpske konvencije v slovenskem prostoru

Alpska konvencija v Sloveniji zajema območje 62 občin¹ od Nove Gorice na zahodu do Maribora na severovzhodu. Načela in usmeritve Alpske konvencije za trajnostni razvoj alpskega prostora temeljijo na razvojnih izzivih, s katerimi se tovrstna območja soočajo in so podobna tudi na drugih goratih in hribovitih območjih. Ključna so vprašanja ohranjanja prebivalstva, dostopnosti do storitev javnega pomena, zaposlitve, ponekod, zlasti v dolinah, pa tudi suburbanizacija ipd. Dan Alpske konvencije s svojimi sporočili o trajnostni razvojni usmeritvi in spodbujanju k trajnostni mobilnosti nagovarja tudi druge dele slovenskega prostora, saj je velik del države gorat oziroma hribovit, kjer se srečujemo s podobnimi izzivi.

Demografske spremembe v Alpah (5. poročilo o stanju Alp)

V zadnjih letih je vprašanje prebivalstva v ospredju skrbi držav, saj ključno vpliva na razvojne možnosti različnih vrst območij, vključno z gorskimi. Vloga prebivalstva za razvoj ter ohranjanje snovne in duhovne dediščine alpskega prostora je izpostavljena v Deklaraciji Alpske konvencije o prebivalstvu in kulturi. Poročilo o demografskih spremembah v Alpah je instrument Alpske konvencije, ki nudi oblikovalcem politik pregled stanja ter primere in možne predloge za ukrepanje. Analiza družbeno-geografske stanja na območju Alpske konvencije kaže, da je območje Alp trenutno v fazi zelo raznolike demografske rasti, kar je povezano z dostopnostjo, topografijo in višino, družbenoekonomskimi dejavniki, lego in pomenom alpskih območij v posameznih državah. Povprečna gostota prebivalstva znaša 76 prebivalcev na km², kar uvršča Alpe med najmanj poseljena območja v srednji Evropi, v svetovnem merilu pa so eno izmed najgosteje poseljenih gorskih območij. Gostota prebivalstva je v glavnem višja na predalpskih območjih in v večjih dolinah v primerjavi z osrednjim alpskim delom. Krepitev urbanih središč v Alpah in trenutni proces krepitve manjših naselij v zaledju večjih središč sta povzročila spremembo življenjskega standarda. Alpe tako niso več samo pretežno podeželsko območje s podeželskih prebivalstvom, zdaj jih lahko obravnavamo kot priljubljen kraj bivanja za ljudi, ki želijo izkoristiti ugodnosti urbane infrastrukture in hkrati privlačnost neokrnjene krajine.

V zadnjem desetletju ostaja povprečna stopnja rasti prebivalstva pozitivna, zlasti zaradi priseljevanja, ki se je močno okrepilo. Selitveni tokovi se usmerjajo večinoma v primestna in predalpska območja, v bolj oddaljenih krajih pa se kaže nekoliko bolj heterogen demografski vzorec. Alpe sprejemajo tudi tokove starejših prebivalcev, ki želijo živeti v prijetnem okolju, hkrati pa veliko število mladih zapušča visokogorska območja zaradi študija ali v iskanju primernejših in bolj kvalificiranih delovnih mest.

---

¹ območja 45 občin v celoti in območja občin delno

V Alpah je močno prisotno staranje prebivalstva, ki vpliva na razporeditev in kakovost storitev javnega pomena. Zaradi staranja so najbolj prizadeti najmanjši kraji in tisti, ki imajo najslabše povezave z glavnim prometnim omrežjem. Staranje prebivalstva izpostavlja še posebej potrebo po izboljšanju določenih storitev (npr. socialne službe, bolnišnice, razdeljevanje obrokov hrane).

Podobni procesi kot na celotnem alpskem območju so prisotni tudi v Sloveniji. Staranje in upadanje prebivalstva na odmaknjenih območjih alpskih občin ter koncentracija prebivalstva v alpskih dolinah oziroma v zaledju večjih urbanih središč, npr. Maribora. Tudi na področju zaposlenosti je 25 izmed 62 občin na območju Alpske konvencije oz. 42 % občin znotraj območja Alpske konvencije kazalo višjo stopnjo brezposelnosti kot pa slovensko povprečje.

Poročilo bo uvod v razpravo o izzivih gorskih in obmejnih območij, ki jo bodo osvetlili predstavniki ministrstev, regionalnih razvojnih agencij, lokalnih skupnosti in raziskovalnih organizacij.

Pripravila: Blanka Bartol, predstavnica Ministrstva za okolje in prostor, kontaktna točka za Alpsko konvencijo